

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai

2022-03- Nr.
Į 2022-03-02 Nr. (1.1.18E-) STAP-130

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi derinimui pateiktus [Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 32 ir 108 straipsnių pakeitimo bei Įstatymo X² skyriaus papildymo ketvirtuoju skirsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos paramos mirties atveju įstatymo Nr. I-348 5 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 1 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymo Nr. XII-2507 1 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 1, 15 ir 22⁴ straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 2 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus](#) (toliau kartu – Įstatymų projektai), teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 32 ir 108 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas-1)

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.1 str. 2 d. ir 1.3 str. 2 d. nuostatomis, išimtis dėl Civilinio kodekso nuostatų taikymo neturėtų būti nustatoma kituose įstatymuose. Siūlytina projektų paketą papildyti ir Civilinio kodekso pakeitimo įstatymo projektu, kuriuo būtų nustatoma, kad nelydimiems nepilnamečiams užsieniečiams Civilinio kodekso nuostatos dėl nepilnamečių globėjų (rūpintojo) paskyrimo taikomos, jei užsieniečių teisinė padėtį reguliuojančiame įstatyme nėra nustatyta kitaip.

2. Aiškinamajame rašte siūlytina pagrįsti Projekto-1 1 str. atliekamus Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – įstatymas) 32 str. keitimus. Siūlytina įvertinti, ar Projektu-1 keičiamo įstatymo 32 str. 3 d. nurodoma išimtis nesukuria prielaidų neapibrėžtą laiko tarpą netaikyti Civilinio kodekse numatytų nuostatų dėl vaiko teisių apsaugos ir keičiamo įstatymo 32 str. 3 d. siūlomas reguliavimas neturėtų būti taikomas tik tuo atveju, kai nelydimo nepilnamečio užsieniečio atstovas skiriamas esant Projekto-1 nurodytoms sąlygoms (kai įvesta karo padėtis, nepaprastoji padėtis, taip pat paskelbta ekstremalioji situacija dėl masinio užsieniečių antplūdžio). Tai, kad atsižvelgiant į ekstraordinarines aplinkybes vaiko globėjas (rūpintojas) buvo paskirtas nevertinant jo atitikties tam tikrai sąlygai, neturėtų užkirsti kelio ateityje įvertinti, ar globėjo (rūpintojo) pareigos atliekamos tinkamai.

3. Siekiant aiškumo ir Projektu-1 keičiamo įstatymo 140²⁷ str. 1 ir 2 p. nuostatų suderinamumo, tikslintinas 1 punktas aiškiai nustatant kokias asmenų kategorijas taikytinas šiame

punkte nustatytas reguliavimas (pagal siūlomą reguliavimą užsienio valstybės piliečiui ir asmeniui be pilietybės taikomi abu punktai).

4. Atkreiptinas dėmesys, kad atsižvelgiant į įstatyme nustatytą reguliavimą, susijusį su Europos Sąjungos valstybių narių piliečių ir jų šeimos narių teisine padėtimi Lietuvos Respublikoje (kokie dokumentai išduodami Europos Sąjungos valstybės narės piliečių ir jų šeimos narių teisei laikinai ar nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje patvirtinti) ir į tai, kad Projektu-1 keičiamo įstatymo 140²⁷ str. 2 p. kalbama apie leidimą laikinai gyventi ir leidimą nuolat gyventi, darytina išvada, kad 140²⁷ str. 2 p. siūlomas nustatyti reguliavimas neapima Europos Sąjungos valstybių narių piliečių ir jų šeimos narių.

5. Projektu-1 keičiamo įstatymo 140²⁷ str. 2 p. turėtų būti vartojamas įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje įvestas trumpinys „leidimas nuolat gyventi“. Taip pat siūlytina įvertinti ar Projektu-1 keičiamo įstatymo 32 str. 2 d. vietoj „atstovų pagal įstatymą“ nereiktų nurodyti „teisėtų atstovų“ (atsižvelgiant į įstatymo 2 str. 28 d.).

6. Siūlytina įvertinti, ir tai, kad pagal Projektu-1 keičiamo įstatymo 140²⁷ str. siūlomą reguliavimą Ukrainos pilietis, kuris nelydimo nepilnamečio užsieniečio atstovu būtų skiriamas gavus leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, atsidurtų blogesnėje padėtyje nei Ukrainos pilietis, kuris tokio leidimo dar nėra gavęs.

7. Siūlytina įvertinti, ar neturėtų būti nustatyta kaip pabaigiamos nelydimo nepilnamečio užsieniečio atstovo skyrimo procedūros, pradėtos iki Projektu-1 siūlomų pakeitimų įsigaliojimo.

8. Projekto-1 2 straipsniu keičiamo įstatymo 108 str. 5 d. siūloma nustatyti, kad šio straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodyta Lietuvos valstybės parama mokama ne ilgiau kaip 6 mėnesius nuo leidimo laikinai gyventi išdavimo datos. Siūlytina įvertinti poreikį papildyti Projekto-1 4 straipsnį nuostatomis, kurios aptartų šios nuostatos taikymą tuo atveju, kai leidimas laikinai gyventi išduotas iki Projektu-1 siūlomų pakeitimų įsigaliojimo.

9. Atsižvelgiant į tai, kad *Projekto-1 1 str. 3 dalimi įstatymo 32 str. 2–4 dalys yra pernumeruojamos, turi būti keičiami: įstatymo 64 straipsnio 3 punktas, 68 straipsnio 3 dalis (patikslinant nuorodas į 32 straipsnio atitinkamas dalis). Be to, turi būti pernumeruojamos 32 straipsnio 2-5 dalys.*

Dėl Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas-2)

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo 17 str. 4 d. bei 18 str. 2 d. nuostatas dėl išmokų mokėjimo už praeitus laikotarpius, siekiant aiškumo, siūlytina įvertinti pereinamojo pobūdžio nuostatų Projekte-2 įtvirtinimo poreikį, reglamentuojant, kaip tokie laikotarpiai būtų taikomi Projektu-2 nustatomų naujų subjektų (išmokų gavėjų) atžvilgiu.

Dėl Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 1, 15 ir 22⁴ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas – 3)

1. Keičiamo įstatymo 22⁴ str. 2¹ d. nustatytas 10 darbo dienų terminas, per kurį turi būti priimamas sprendimas dėl pensijos priemokos skyrimo ir mokėjimo, iš esmės priklauso nuo to, per kiek laiko Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija pateiks duomenis, t. y. nuo tokios informacijos gavimo sprendimas priimamas per 10 darbo dienų. Manytina, kad visgi terminas tokiam sprendimui priimti turėtų būti siejamas su besikreipiančio asmens aktyvių veiksmų pradžia, t. y. nuo jo kreipimosi dėl duomenų apie gaunamą pensiją užsienio valstybėje negalėjimo pateikti, o įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose numatyti terminai ir tvarka, per kiek laiko

turi būti kreipiamasi į Užsienio reikalų ministeriją dėl duomenų pateikimo ir per kiek laiko tokie duomenys turi būti pateikti.

2. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo 22⁴ str. 3 d. nustatyta, kad „pensijos priemoka mokama už praėjusį mėnesį, atsižvelgiant į už tą mėnesį priskaičiuotų pensijų sumą ir tą mėnesį galiojusį MVPD“, Projekto – 3 baigiamosiose nuostatose turi būti numatyta, kaip bus apskaičiuojamos ir mokamos šalpos pensijos įsigaliojus įstatymo pakeitimams, t. y. pagal naują ar seną įstatymo redakciją.

3. Nėra aišku, kaip bus elgiamasi tuo atveju, jei asmuo ar Užsienio reikalų ministerija jau iki įstatymo įsigaliojimo negalėjo pateikti duomenų apie užsienyje gaunamas pensijas. Ar tokiu atveju asmeniui bus paskirta pensijos priemoka pagal nuo 2022 m. balandžio 1 d. įsigaliojusias nuostatas, ar visgi jam nebus paskirta ir mokama tokia priemoka, nes duomenų apie užsienyje gaunamą pensiją pateikimo metu dar nebuvo įsigalioję įstatymo pakeitimai. Šie aspektai turi atsispindėti Projekto - 3 baigiamosiose nuostatose.

Dėl Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas-4)

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme numatytą būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos (toliau – kompensacijos) paskirtį ir galimybę, vadovaujantis šio įstatymo 21 str. 4 d. kompensaciją mokėti ir už praeitą laikotarpį (ne daugiau kaip už 2 praėjusius mėnesius iki prašymo-paraiškos pateikimo mėnesio), įvertintinas poreikis Projektą-4 papildyti pereinamojo pobūdžio nuostatomis, aiškiai reglamentuojant, kaip bus apskaičiuojamos (už kokį laikotarpį) kompensacijos Projekto-4 1 str. numatytiems naujiems kompensacijų gavėjams.

Dėl Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas-5):

Projekte-5 nėra nustatomos pereinamosios nuostatos, todėl priimti pakeitimai įsigaliotų iš karto po įstatymo priėmimo ir galiotų tiek tiems užsieniečiams, kurie leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje įgijo iki, tiek ir tiems, kurie leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje įgijo po pakeitimų įsigaliojimo. Tuo atveju, jei Projektu-5 būtų siekiama nustatyti, kad dėl paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti galėtų kreiptis tik po pakeitimų įsigaliojimo leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje gavę užsieniečiai, reikalingos tą numatančios pereinamosios nuostatos.

Dėl Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 2 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Projektas-6):

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – UTPI) 22¹ str. 2 d., *nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai teisę likti Lietuvos Respublikos teritorijoje turi iki sprendimo dėl jų teisinės padėties priėmimo*. Taip pat, šio įstatymo 32 str. 2 d. 4 p. nurodyta, jog *nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai, neatsižvelgiant į jų buvimą Lietuvos Respublikos teritorijoje teisėtumą, turi teisę nemokamai gauti socialines paslaugas* socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka. Tuo tarpu Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo (toliau – SPI) 5 str. 2 p. numato, jog *gauti socialines paslaugas turi teisę užsieniečiai, tarp jų ir asmenys be pilietybės, turintys leidimą nuolat ar laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje*. Darytina išvada, kad pagal šiuo metu galiojančią SPI numatytą teisę gauti socialines paslaugas reglamentavimą, nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai, neturintys leidimo nuolat ar laikinai gyventi

Lietuvos Respublikoje, neturi teisės gauti socialinių paslaugų. Tačiau teisę gauti tokias paslaugas, neatsižvelgiant į jų buvimą Lietuvos Respublikos teritorijoje teisėtumą, nelydimiems nepilnamečiams užsieniečiams numato UTPI 32 str. 2 d. 4 p. Siekiant išvengti teisės normų kolizijos ir, kaip nurodoma Įstatymų projektų aiškinamajame rašte, siekiant pasirengti priimti iš Ukrainos dėl šalyje susidariusios humanitarinės krizės išvykusius asmenis bei užtikrinti jų bent minimalius poreikius ir pragyvenimą Lietuvos Respublikoje, būtina nedelsiant imtis veiksmų, kuriais būtų sudarytos teisinės prielaidos jiems įgyti teisę gauti socialinę paramą, siūlytina įvertinti ar nereikėtų papildyti UTPI nuostata, apibrėžiančia, jog leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje gavusiems nelydimiems nepilnamečiams socialinės paslaugos teikiamos pagal SPI.

2. Vadovaujantis SPI 6 str. 1 d., socialinės paslaugos yra bendrosios ir specialiosios, o, kaip nurodyta SPI 7 str. 2 d., bendrosioms socialinėms paslaugoms priskiriamos informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, sociokultūrinės paslaugos, transporto organizavimo, maitinimo organizavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne bei kitos paslaugos. Taip pat šio įstatymo 8 str. 2 d. nurodyta, jog specialiosioms paslaugoms priskiriama socialinė priežiūra ir socialinė globa. Projekto-6 2 str. pildomo SPI 34 str. 5¹ d. reglamentuojami socialinės globos paslaugų nelydimiems nepilnamečiams užsieniečiams finansavimo šaltiniai. Tačiau *lieka neaišku, iš kokių šaltinių bus finansuojamos bendrosios socialinės paslaugos nelydimiems nepilnamečiams užsieniečiams*, t. y. ar SPI 34 str. 1 d. vartojama sąvoka „vaikai“ šiuo atveju apima ir „nelydimus nepilnamečius užsieniečius“ ir jiems teikiamos bendrosios socialinės paslaugos bus finansuojamos iš savivaldybės biudžeto lėšų, ar visgi teikiant bendrąsias socialines paslaugas šiems asmenims turėtų būti nustatytas kitas tokių paslaugų finansavimo šaltinis, kaip numatyta Projekto-6 2 straipsniu pildomo SPI 34 str. 5¹ d.. Taip pat, jeigu numatoma, jog nelydimiems nepilnamečiams užsieniečiams bus teikiamos ir kitos socialinės paslaugos be jau aukščiau minėtų bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės globos (pvz. socialinė priežiūra, budinčio globotojo priežiūra, globos centro vykdoma vaikų globa ir pan.), siūlytina įvertinti ir tokių paslaugų teikimo nelydimiems nepilnamečiams užsieniečiams finansavimo šaltinių reglamentavimo Projekte-6 poreikį.

3. Kaip nurodyta SPI 2 str. 4 d., likęs be tėvų globos vaikas – vaikas iki 18 metų, *kuriame įstatymų nustatyta tvarka yra nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba)*. UTPI 2 str. 16 d. nurodyta, jog nelydimas nepilnametis užsienietis – nepilnametis užsienietis, kuris atvyko į Lietuvos Respubliką be tėvų ar kitų teisėtų atstovų arba kuris, atvykęs į Lietuvos Respubliką, liko be jų tol, kol tie asmenys pradeda juo veiksmingai rūpintis. Taip pat UTPI 32 str. 1 d. numatyta, kad nelydimiems nepilnamečiams užsieniečiams, neatsižvelgiant į jų buvimą Lietuvos Respublikos teritorijoje teisėtumą, jų buvimą Lietuvos Respublikos teritorijoje laikotarpiu Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka nedelsiant skiriamas atstovas, kuris šio įstatymo 2 str. 2¹ d. apibrėžiamas kaip fizinis arba juridinis asmuo, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka paskirtas neveiksniaus užsieniečio ar nelydimo nepilnamečio užsieniečio globėju (rūpintoju). Vadinasi *nelydimų nepilnamečių užsieniečių, atvykusių į Lietuvos Respubliką, kol jiems teisės aktų nustatyta tvarka bus paskirtas atstovas, negalima laikyti likusiais be tėvų globos vaikais SPI prasme*. Todėl, siekiant užtikrinti nelydimų nepilnamečių užsieniečių, kol jiems teisės aktų nustatyta tvarka bus paskirtas atstovas, minimalius poreikius ir teisę gauti socialines paslaugas, siūlytina įvertinti poreikį papildyti SPI nuostatas sąvoka „nelydimas nepilnametis užsienietis“ tuose straipsniuose, jų dalyse ir (ar) punktuose, kuriuose yra minimi be tėvų globos vaikai (2 str. 2 ir 3 d., 18 str. 2 d., 19¹ str. 1 d., 29 str. 12 d.).

Dėl Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos paramos mirties atveju įstatymo Nr. I-348 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų

įstatymo Nr. XII-2507 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto esminių pastabų ir pasiūlymų neturime.

Teisės technikos ir redakcinės pastabos perduotos projektų rengėjams darbo tvarka.

Teisingumo viceministrė

Jurga Greičienė

Jelena Kučeriaviienė, 8 671 85520, el. p. jelena.kuceriaviene@tm.lt
Jūratė Burtilienė, 8 645 78761, el. p. jurate.burtiliene@tm.lt
Ieva Klimašauskė, 8 671 90746, el. p. ieva.klimasauske@tm.lt
Mėta Matuzevičienė, 8 671 85621, el. p. meta.matuzeviciene@tm.lt
Andrius Miliūnas, 8 645 77049, el. p. andrius.miliunas@tm.lt
Sandra Vasiulytė - Maliaukė, 8 602 67368, el. p. sandra.vasiulyte@tm.lt
Eglė Betingienė, 8 645 77838, el. p. egle.betingiene@tm.lt
Živilė Skeivienė, 8 671 85655, el. p. zivile.skkeiviene@tm.lt
Asta Baltrušaitytė, 8 671 86471, el. p. asta.baltrusaityte@tm.lt

